

Una revolució que encomanà una gran solidaritat

La revolució sandinista va generar un moviment de solidaritat molt important als Països Catalans, especialment al Principat. Ja des d'abans de la revolució hi havia qui seguia les lluites de la guerrilla i després féu mans i mànigues per ajudar que el somni que començava a fer-se realitat no s'estronqués. Així es van fer grans campanyes de solidaritat durant els anys vuitanta, especialment per qüestions com la sanitat i l'educació. Es van organitzar grans concerts i recollides de material, per la qual cosa es va noliejar un vaixell de càrrega, accions que són difícilment comparables amb la solidaritat que han despertat altres causes, amb comptadíssimes excepcions. Alguns dels seus protagonistes recorden l'experiència amb il·lusió, tot i la crítica que fan dels que romperen el somni.

Miquel Soler, avui amb vuitanta-dos anys, fou dels primers catalans que s'implicà en la solidaritat amb Nicaragua: "Vaig conèixer Nicaragua el 1954, quan hi havia Somoza pare, i ja vaig veure coses horribles." Des d'aleshores ha fet tretze viatges al país, començant l'any 1980 com a tècnic de la UNESCO en educació, per participar en la croada per l'alfabetització. Una croada que fou un dels grans èxits del sandinisme i la solidaritat, ja que, segons Soler, en cinc mesos van aconseguir reduir l'analfabetisme del 50% al 13% de la població. Per a Soler, va ser un gran aprenentatge: "Vam anar a Nicaragua a fer moltes coses que no podíem fer a Catalunya, la vida d'un altre poble sempre t'ensenya molt més del que tu pots donar." Soler recorda que al principi "la solidaritat no era gaire significativa econòmicament, però sí políticament i moral". I afegeix: "Ara la solidaritat a Catalunya s'ha fet més institucional, més organitzada institucionalment, més juvenil, i més femenina." Val a dir que l'impacte a Catalunya de la revolució sandinista no fou com la de qualsevol altre procés similar, i això explica part del perquè del seu "èxit solidari". Per a Soler "el sandinisme va fer un programa que era el que desitjava el poble nicaragüenc".

El professor Jaume Botey també és una de les persones clau de la solidaritat catalana amb Nicaragua. Des de moviments polítics d'esquerra i de comunitat d'esglésies catòliques de base, va sentir de seguida una gran afinitat pel que passava en el país centreamericà: "Era una revolució que vinculava el moviment popular i el moviment revolucionari i que estava alimentat per principis religiosos i polítics, que redescobria el pensament poètic indígena, era un far per a molta gent, a Europa en general. A més, tenia força per enfrontar-se amb el gegant dels EUA." En el món de l'Església, explica Botey, també va tenir un impacte extraordinari "i fins i tot pensàvem que les comunitats de base canviarien l'Església institucional". No fou així. En aquesta frenada hi té un paper cabdal la visita del papa Joan Pau II per "renyar" els capellans que havien estat guerrillers i que amb la revolució havien esdevingut ministres. Botey expli-

Una de les principals tasques a què s'han dedicat els catalans que han anat a Nicaragua ha estat el suport educatiu. En la imatge, construcció d'una escola en un camp de treball.

ca l'èxit solidari en les similituds del que passava a Catalunya i a Nicaragua: "Algunes de les decisions de la Nicaragua sandinista tenien similituds amb el que es volia fer aquí a l'inici de la transició, tot i que després va quedar molt aigualit, però també allà hi havia la confluència dels moviments populars, l'Església de base, col·lectius educatius, sindicals i veïnals, i el record d'una dictadura que aquí i allà havia estat molt cruel."

Un altre català que se sentí cridat a Nicaragua, però des d'un altre origen polític, fou David Castillo, escriptor i periodista. Hi va anar el 1982, recorda que el cridava "la qüestió revolucionària, érem internacionalistes i llibertaris i allò ens semblava una de les últimes revolucions utopistes, un dels últims moviments capaços de treure's de sobre la corrupció i el pes dels EUA. A més, veníem del fracàs de la transició i pensàvem que a Nicaragua sí que faríem grans coses. Però de seguida vam veure que els comunistes ho potinejaven tot i va ser un nou fracàs". I conclou: "Anàvem amb el lliri a la mà." Castillo recreà aquella època al llibre *El cel de l'infern* (Proa, 1999).

Tot i les decepcions que significà per a molts catalans veure com el somni s'enfonsava pels errors interns i la pressió externa materialitzada en una guerra amb els grups que promovien els EUA, la cooperació s'ha mantingut des dels anys vuitanta fins ara, superant el que va ser un moment crític, l'any 1990, quan els sandinistes van perdre el poder del Govern del país. Jaume Soler, exalcalde d'Arbúcies (Selva) i un dels primers a agermanar un poble català amb un de nicaragüenc (Arbúcies-Palacaguina), explica que la solidaritat s'ha mantingut després del 90 i per sobre dels problemes interns dels sandinistes i la pressió externa, per l'arrelament amb la població: "Aleshores hi havia uns divuit agermanaments, i avui quasi en tenim trenta." Només Arbúcies ha enviat més de 200 persones per a tasques de suport.